

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ

**«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Петровчан Діана Михайлівна,

здобувач факультету психології політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент
Третьякова Тетяна Миколаївна

ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД МОЛОДІ

Масова культура відіграє ключову роль у формуванні свідомості та поведінкових орієнтирів молоді, впливаючи на її ціннісні установки та правову свідомість. Медіа та соціальні мережі активно впливають на ставлення молоді до правових норм, моральних принципів і соціальної відповідальності, виконуючи освітню функцію. Позитивні зразки масової культури, зокрема музика та кіно, сприяють формуванню правосвідомості та патріотизму. Масові медіа активно формують поведінкові моделі молоді через поширення інформації, яка часто відображає певні соціальні норми. Водночас критичне ставлення до інформації та її осмислення є необхідною умовою для запобігання негативним наслідкам медіа-споживання [4].

Телебачення, інтернет-ресурси та соцмережі допомагають поширювати цінності, які зміцнюють правослухняну поведінку. Наприклад, гурт «Океан Ельзи» та фільми, як «Кіборги» і «Захар Беркут», популяризують патріотизм і національну ідентичність. Соцмережі також сприяють обговоренню тем правової свідомості та соціальної відповідальності через кампанії проти булінгу та насильства.

Водночас, масова культура має і негативний вплив. Частина контенту романтизує агресію, індивідуалізм та злочини, що може спонукати молодь до девіантної поведінки. Тому важливо залучати сім'ю та освіту для критичного осмислення контенту. Родина забезпечує первинні цінності, а школа може навчати правознавству та критичному мисленню, щоб молодь оцінювала зміст медіа з позиції соціальної користі.

Масова культура може як підтримувати традиційні цінності, так і конфліктувати з ними, особливо в контексті національних ідей та соціальних норм. Загроза від негативного впливу масової культури полягає в її здатності нормалізувати девіантну

поведінку, що може призвести до зниження правосвідомості та соціальної відповідальності серед молоді. Важливим завданням є створення контенту, що пропагує правові та моральні цінності [3]. Критичне сприйняття медіаконтенту дозволяє молоді уникати наслідування небезпечних моделей поведінки. Навчання медіаграмотності у школах сприяє усвідомленому ставленню до контенту та підтримує розвиток правосвідомості. Масова культура значно впливає на формування цінностей і моделей поведінки серед молоді, залишаючись потужним інструментом, який може сприяти як позитивному, так і негативному впливу. Сьогодні, коли молодь активно споживає контент через медіа та соціальні мережі, важливо розуміти, що саме масова культура формує їхнє ставлення до соціальних і правових норм, а також до моральних принципів. Від її змісту багато в чому залежить правова свідомість молодих людей, що, при правильному підході, може стати фактором, який запобігає правопорушенням. Соціальна профілактика правопорушень серед молоді має бути комплексним процесом, що включає не тільки правове виховання, а й розвиток моральних якостей, самосвідомості та відповідальності. Програми профілактики повинні враховувати соціальні умови та індивідуальні особливості молоді для забезпечення ефективності їх реалізації [1]. Однак далеко не весь контент є корисним: деякі елементи масової культури можуть романтизувати порушення закону, спонукаючи молодь до дослідження небезпечних моделей поведінки.

У цьому аспекті важливу роль відіграють родина, освітні установи та суспільство в цілому, які можуть допомогти молоді розвинути критичне мислення для самостійного аналізу та оцінки контенту. Молоді люди мають уміти визначити, які моделі поведінки корисні, а які можуть бути ризикованими для їх правового розвитку. Тому важливо, щоб система освіти включала курси з медіаграмотності та правознавства, а також щоб громадські організації підтримували освітні ініціативи з розвитку правової свідомості.

Варто також отримати, що масова культура – багатогранний феномен, і її вплив залежить від різних факторів: соціального середовища, рівня освіти, культурного контексту та особистих цінностей. Позитивні приклади масової культури,

що підтримують патріотизм, толерантність, соціальну відповідальність та повагу до закону, можуть мотивувати молодь бути законно слухняною й активною в громадському житті. Однак негативне захоплення контентом, що популяризує девіантну поведінку, може призвести до ризикованих чи незаконних вчинків, тому увага батьків і суспільства до цього питання залишається вкрай важливою.

Отже, використання позитивного потенціалу масової культури разом із навчальними програмами, які розвивають критичне мислення та правову грамотність, сприяють формуванню здорових ціннісних орієнтирів серед молоді. Це, своєю чергою, створить відповідальне суспільство, де правова культура стане природною частиною світогляду молодих людей і допоможе запобігти правопорушенням, сприяючи розвитку стабільного, правосвідомого суспільства. Медіа культура суттєво впливає на формування світогляду молоді, адже вона є основним каналом передачі цінностей і норм. В умовах швидкої інформаційної революції важливо орієнтувати молодь на критичне сприйняття медіа-контенту, щоб уникнути негативних наслідків споживання контенту, що пропагує девіантну поведінку [2].

Список використаних джерел

1. Андреев О. Соціальна профілактика правопорушень серед молоді : посібник. Київ : Наукова думка, 2019. 256 с.
2. Штоль О. Вплив медіакультури на молодь: сучасні виклики та можливості. Харків : Право, 2020. 310 с.
3. Воликова Н. Роль масової культури у формуванні правової культури молоді. *Вісник соціальних досліджень*. 2021. № 2. С. 45–53. URL: <http://visnik.socialresearch.com/2021/2/volikova.pdf> (дата звернення: 04.11.2024).
4. Ковальчук Ю. Вплив засобів масової інформації на поведінку молоді. *Психологія і суспільство*. 2020. № 3. С. 101–108. URL: <http://psychology-and-society.com/2020/3/kovalchuk.pdf> (дата звернення: 04.11.2024).

Ключові слова: масова культура, правова свідомість молоді, правослукняна поведінка, вплив медіа, патріотизм, ціннісні орієнтири, традиційні цінності.
Keywords: mass culture, youth legal consciousness, law-abiding behavior, media influence, patriotism, value orientations, traditional values.

Довженко Мирослава Юріївна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ПРАВОПОРУШНИКА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	40
Зубарева Світлана Михайлівна ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПСИХІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПСИХОЛОГІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	42
Костюк Вероніка Сергіївна ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНИХ РОЗЛАДІВ У ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	46
Куліков Віталій Миколайович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ВПЛИВ ЗАКОНОДАВСТВА НА ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	50
Миронова Ірина Ігорівна ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ АДИКЦІЙ	53
Папінян Вікторія Валентинівна, Брусанівська Вікторія Олегівна ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ.....	56
Папінян Вікторія Валентинівна, Токова Леся Анатоліївна СОЦІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОПОРА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	62
Папінян Вікторія Валентинівна, Цехоцька Поліна Юріївна РОЛЬ ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	66
Папінян Вікторія Валентинівна, Юріцена Катерина Володимирівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СТАНУ ПАНІКИ.....	70
Петровчан Діана Михайлівна ВПЛИВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ НА РІВЕНЬ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД МОЛОДІ	75
Попова Ольга Сергіївна ПРОЦЕС СПІЛКУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМОТВОРЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН.....	78
Рєпнова Тетяна Петрівна ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ: КОНСТРУКТИВНИЙ ТА ДЕСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТИ.....	82